

Uppdatering av prognos för utvecklingen av läkemedelskostnader i Region Stockholm 2019-2020

I slutet av maj detta år publicerade förvaltningen en prognos för läkemedelskostnaderna för år 2019 och 2020.¹ För att öka precisionen i prognosen för år 2020 uppdateras den nu baserat på uppgifter från kvartal två och tre 2019.

Liknande kostnadsökningar för förmånsläkemedel som tidigare år - men lägre ökning av återbäringen

Regionens kostnader för läkemedelsförmånerna förväntas öka med 7,7 procent från år 2019 till år 2020, från 6 till 6,5 miljarder kronor (se Tabell 1). Om hänsyn tas till återbäringsavtalen mellan regionen och läkemedelsföretag blir kostnadsökning mellan 6,9 och 7,2 procent beroende på om hela eller enbart 60 procent av återbäringen räknas med.²

Återbäringen från avtalen för förmånsläkemedel förväntas år 2020 växa betydligt långsammare än år 2019. År 2019 ökade återbäringen påtagligt tack vare att effekterna av nya avtal för koagulationsfaktor VIII och TNF-hämmare fick fullt genomslag. Under prognosarbetet har vi inte identifierat något pågående arbete som skulle kunna ge liknande effekter under 2020, i vart fall inte under huvuddelen av året.

År	Förmånskostnad		Återbäring förmån Mnkr	Förmånskostnad med återbäring		Förmånskostnad med 60 % återbäring	
	Mnkr	% föregående		Mnkr	%	Mnkr	%
2017	5 207		-148	5 059		5 118	
2018	5 607	7,7%	-249	5 358	5,9%	5 458	6,6%
2019	6 050	7,9%	-520	5 530	3,2%	5 738	5,1%
2020	6 515	7,7%	-605	5 911	6,9%	6 152	7,2%

Tabell 1 Prognos för kostnader för läkemedelsförmånerna i Region Stockholm år 2019 och 2020. Angivna kostnader är regionens kostnader exklusive moms. Egenavgifter för förmånsläkemedel är alltså inte medräknade. Återbäring syftar till de rabatter som avtalats mellan regionerna gemensamt och läkemedelsföretagen för vissa läkemedel. Vissa, mindre kostnader för särskilt hanterade förskrivningsläkemedel ingår inte i tabellen.

¹ <https://www.janusinfo.se/praktiskinformation/lakemedelsstatistik/lakemedelsprognos>

² Skälet till att enbart räkna med 60 procent av återbäringen är att det är den del som tillfaller regionen, resten återbetalas till staten genom en reduktion i statsbidraget för läkemedelsförmånerna nästkommande år.

Den uppdaterade prognosen för läkemedelsförmånerna innebär en nedjustering med 1,2 procent jämfört med den prognos som publicerades i maj. Förändringen beror framförallt på att ett antal nya läkemedel vid lungcancer och bröstcancer (framförallt ribociklib och osimertinib) visserligen ökar i användning, men inte lika snabbt som tidigare förväntat. Därutöver fick vissa läkemedel med förväntat hög kostnad under 2020 inte marknadsgodkännande av EMA och kommer inte introduceras alls. Den förväntade återbäringen för år 2019 och 2020 höjs också, vilket leder till minskade nettokostnader. Prognosen justerades samtidigt upp tydligt för bland annat förbrukningsartiklar som används till insulinpumpar och läkemedel som används vid hudcancer.

Kostnaderna för smittskyddsläkemedel minskar mer än tidigare förväntat

I den prognos som publicerades i maj förväntade vi oss att kostnaderna för smittskyddsläkemedel skulle minska med cirka 8 respektive 4 procent år 2019 och 2020. Det var en underskattning av de kombinerade effekterna av prissänkningar och något minskat antal patienter som behandlas. I den uppdaterade prognosen beräknas kostnaderna sjunka med cirka 18 respektive 10 procent år 2019 respektive 2020. Prissänkningar på läkemedel mot hepatit C innebär samtidigt minskade återbäringar från avtal för läkemedlen, vilket jämnar ut skillnaderna mellan åren (se Tabell 2).

År	Kostnad smittskydd		Återbäring smittskydd Mnkr	Smittskydd med återbäring		Smittskydd med 60 % återbäring	
	Mnkr	% föregående		Mnkr	%	Mnkr	%
2017	563		-62	502		526	
2018	736	30,6%	-317	419	-16,4%	546	3,7%
2019	606	-17,7%	-222	383	-8,6%	472	-13,5%
2020	547	-9,6%	-186	361	-5,8%	436	-7,8%

Tabell 2 Prognos för kostnader för smittskyddsläkemedel i Region Stockholm år 2019 och 2020. Återbäring syftar till de rabatter som avtalats mellan regionerna gemensamt och läkemedelsföretagen för vissa läkemedel.

Kvarstående ökning för rekvisitionsläkemedel

Under år 2019 ledde patentutgångar för två viktiga läkemedel inom bröstcancer respektive hematologi med efterföljande upphandling till minskade kostnader. Samtidigt ökade användningen av kostsamma läkemedel som används till ett fåtal patienter. Efter uppdatering kvarstår den prognosticerade kostnadsökningen för 2019 vid samma värde som i maj i år – drygt 10 procent.

För år 2020 justeras den förväntade kostnadsökningen ner från 9,3 till 7,7 procent (se Tabell 3). Det beror framförallt på lägre förväntad användning av genterapier än tidigare prognos och att upphandling av biosimilarer ger större effekt på kostnader än väntat. Samtidigt ökar kostnaderna kraftigt för bland annat läkemedel vid vissa cancerformer.

År	Kostnad rekvisition	
	Mnkr	% föregående
2017	1 603	
2018	1 796	12,1%
2019	1 992	10,9%
2020	2 145	7,7%

Tabell 3 Prognos för kostnader för rekvisitionsläkemedel i Region Stockholm år 2019 och 2020. Resultat från återbäringsavtal för rekvisitionsläkemedel och kostnader för radiofarmaka ingår inte i prognosen. Inte heller eventuella överföringar av kostnader för rekvisitionsläkemedel vid utomlänsvård.

Uppgifter om regionens kostnader för rekvisitionsläkemedel är mer osäkra än för receptläkemedlen. Dels eftersom läkemedel som administreras vid utomlänsvård faktureras vidare till hemmaregionen och dels eftersom återbäringsavtal för rekvisitionsläkemedel inte räknas med. Därutöver är fortfarande de framtida kostnaderna för avancerande terapier (ATMP) osäkra.

Utfallet i prognosen för Stockholm liknar Socialstyrelsens prognos för riket

Socialstyrelsen har i uppdrag av regeringen att årligen redovisa en bedömning av kostnadsutvecklingen av läkemedelsförmånerna, för rekvisitionsläkemedel och för läkemedel som förskrivs enligt smittskyddslagen. Fokus för arbetet ligger på kostnader för läkemedelsförmånen och smittskydd. Prognosen ligger nämligen till grund för det särskilda statliga bidraget från staten till regionerna för kostnaderna för läkemedelsförmånerna och stora delar av kostnaderna för läkemedel som förskrivs enligt smittskyddslagen.

Den prognos som publicerades i mitten av april gäller år 2019 till 2021 och kommer att uppdateras i slutet av oktober 2019. Det är denna uppdaterade prognos som tjänar som underlag till det statliga läkemedelsbidraget – men den justeras i regel endast marginellt jämfört med den tidigare prognosen. För kostnaderna för läkemedelsförmånerna (exklusive återbärning) prognosticerar Socialstyrelsen en procentuell kostnadsökning nationellt under 2019 och 2020 som ligger nära den nu uppdaterade prognosticerade ökningen i Region Stockholm: 7,5 respektive 7,7 procent (se Tabell 4).

År	Förmånskostnad		Smittskydd	
	Mnkr	% föregående	Mnkr	%
2017	23 260		1 530	
2018	25 026	7,6%	2 692	75,9%
2019	27 017	8,0%	2 111	-21,6%
2020	29 032	7,5%	1 997	-5,4%

Tabell 4 Socialstyrelsens prognos för utvecklingen av kostnader för förskrivningsläkemedel i Sverige år 2019 och 2020. Angivna kostnader är det offentliga kostnader inklusive moms (för förbrukningsartiklar). Egenavgifter för förmånsläkemedel är alltså inte medräknade. Återbäringsavtal är inte medräknade. Se tabell 1 & 4 i Socialstyrelsens prognos april 2019 (Läkemedelsförsäljning i Sverige – analys och prognos 2019–2021).

Om prognosen för läkemedelskostnader i Region Stockholm

Prognosen för läkemedelskostnader i Region Stockholm inkluderar läkemedel och förbrukningsartiklar som förskrivs med förmån, rekvirerade läkemedel samt läkemedel som förskrivs enligt smittskyddslagen. Kostnader för vacciner, radiofarmaka, samt vissa förskrivningsläkemedel som regionen finansierar i särskild ordning³ ingår inte i prognosen.

Enbart regionens kostnader inkluderas i prognosen, och patienternas egenavgifter är alltså inte medräknade. Utvecklingen av egenavgiften beskrivs i den nationella prognos som publiceras av Socialstyrelsen. Vilken egenavgift en patient behöver betala påverkas av regeringens beslut om högkostnadstrappan.

Mer information om prognosen finns på Janusinfo:
janusinfo.se/praktiskinformation/lakemedelsstatistik/lakemedelsprognos

Vid frågor om läkemedelsprognosen mejla: love.linner@sll.se

---

³ Kostnadsfria preventivmedel för vissa åldersgrupper, läkemedel vid avsaknad av sjukdomsinsikt och individuellt subventionerade läkemedel som inte ingår i läkemedelsförmånerna.